

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 190/2016-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Romanom Kvasnicom, Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 32/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 32/2014.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že 25. augusta 2006 v Nitre asi o 7.30 h bola pravdepodobne po tom, ako niekomu odpovedala v maďarskom jazyku, zastavená dvoma jej neznámymi mužmi, ktorí na ňu predtým zozadu opakovane zakričali: „*Na Slovensku po slovensky!*“ Jeden z mužov sa jej spýtal, kam ide, a keď odpovedala, že ide na skúšku, tak jej povedal, že už nikam nepôjde. Následne ju jeden z nich chytil zozadu za vlasy tak, že jej zaklonil hlavu, takže sa nemohla ani pohnúť. Pravdepodobne druhý muž ju zozadu chytil za obe ruky v oblasti lakt'ov a spoločne ju odtiahli do hustého porastu. Po tomto ju jeden z mužov fyzicky napadol tak, že ju udrel do tváre, v dôsledku čoho začala krváčať z nosa. Prinútili ju, aby si vyzliekla sako, pančuchy a náušnice a aby im z kabelky odovzdala peňaženku s peniazmi a dokladmi. Následne ju ešte raz jeden z mužov udrel do tváre, a keď v dôsledku tohto úderu spadla na zadok na zem, zacítila ešte kopanec do ľavej strany podbruška. Pri fyzickom útoku utrpela sťažovateľka viaceré zranenia, a to pohmoždenie mäkkých častí ľavej strany tváre, údajne bez známok otrasu mozgu, drobnú tržno-zhmoždenú ranu napravo od stredu na dolnej pere, pohmoždenie ľahkého stupňa v oblasti brušnej steny podbruška viac vľavo, mnohopočetné pohmoždenia s krvným výronom na vnútornej a prednej ploche strednej časti pravého stehna v počte 6, na pravom podkolení v strednej časti na vnútornej a prednej ploche v počte 2, na ľavom stehne na prednej až vnútornej ploche v počte 9, odreninu kože v oblasti podkolennej jamky vľavo asi 3 cm dlhú, povrchové zranenie v oblasti uší s drobným krvácaním z dierok po náušniciach. Navyše, útočníci po ukončení priameho útoku na sťažovateľku, keď táto bola „*zamdletá*“, napísali modrým guľôčkovým perom na blúzku, ktorú mala sťažovateľka oblečenú, text „*MAĎARI ZA DUNAJ*“ a „*SK BEZ PARAZITOV*“, pričom blúzku pred písaním textu, prípadne po jeho napísaní, spredu po celej dĺžke roztrhli a rozopli jej aj podprsenu. Sťažovateľke zároveň odcudzili peňaženku, ktorá obsahovala 2 000 SKK, občiansky preukaz, preukaz poistenca Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s., vodičský preukaz, bankomatovú kartu vydanú [REDAKOVANÉ], ISIC kartu, strieborné náušnice, prsteň, retiazku a najmenej 2 písacie perá.

Podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku bolo vyšetrovateľmi Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra (ďalej len „vyšetrovateľ“ alebo „OR PZ Nitra“) 25. augusta 2006 o 13.00 h začaté trestné stíhanie za zločin lúpeže spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona k § 188 ods. 1 a 2 písm. e) Trestného zákona (právna kvalifikácia uvedená vyšetrovateľom), a to vykonaním obhliadky miesta činu ako neodkladného úkonu, ktoré bolo následne uznesením vyšetrovateľa ČVS: ORP-810/OVK-NR-06 PH z 11. septembra 2006 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľa z 11. septembra 2006“) zastavené, pretože vyšetrovateľ dospel k záveru, že skutok, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie, sa nestal.

Sťažovateľka podala 19. septembra 2006 proti uzneseniu z 11. septembra 2006 sťažnosť, ktorú doplnila podaniami z 24. septembra 2006 a 2. októbra 2006 a ktorou sa domáhala najmä zrušenia uznesenia z 11. septembra 2006.

Uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „okresná prokuratúra“ a „prokurátor“) sp. zn. 1 Pv 807/2006 z 18. októbra 2006 (ďalej len „uznesenie prokurátora z 18. októbra 2006“) bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľky zamietnutá ako nedôvodná.

Sťažovateľka podala 20. novembra 2007 Európskemu súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sťažnosť vedenú pod č. 51493/07, ktorou namietala porušenie svojho práva na ochranu pred neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním podľa čl. 3 dohovoru uznesením vyšetrovateľa z 11. septembra 2006 a uznesením prokurátora z 18. októbra 2006, a to tým, že v trestnom konaní, ktoré vydaniu uvedených rozhodnutí predchádzalo, orgány činné v trestnom konaní nepostupovali tak, aby bolo zabezpečené účinné vyšetrenie prípadu, ktoré by identifikovalo zodpovedné osoby a umožnilo vyvodiť proti nim príslušnú zodpovednosť. Sťažovateľka v sťažnosti taktiež namietala porušenie svojho práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru uznesením prokurátora z 18. októbra 2006, v ktorom okresná prokuratúra podľa nej nedostatočne preskúmala správnosť výroku napadnutého uznesenia vyšetrovateľa z 11. septembra 2006, ako aj konaním, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia.

Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) spolu so sťažovateľkou 28. septembra 2011 uzatvorila dohodu vo veci jej sťažnosti vedenej na ESLP pod č. 51493/07 (ďalej len „dohoda“), v ktorej vláda pripustila, že v prípade sťažovateľky sú určité okolnosti, ktoré vyvolávajú pochybnosti týkajúce sa rešpektovania jej práv zaručených v dohovore, zároveň vláda prisľúbila, že s cieľom zmierneho vyriešenia tohto prípadu vysloví vo forme komuniké pre tlač poľutovanie nad jej prípadom. Sťažovateľka v tejto dohode vyhlásila, že nemala a nemá proti Slovenskej republike žiadne finančné nároky a vzdáva sa všetkých prípadných ďalších nárokov proti Slovenskej republike v súvislosti so skutkovými okolnosťami, ktoré tvoria podstatu sťažnosti č. 51493/07. Obe strany sa ďalej zaviazali, že nebudú žiadať o predloženie prípadu Veľkej komore podľa čl. 43 ods. 1 dohovoru, a zároveň vyhlásili, že si uvedomujú, že táto dohoda bude v prípade jej akceptovania ESLP predstavovať konečné urovnanie prípadu a jej splnenie bude predmetom dohľadu zo strany Výboru ministrov Rady Európy.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) podala na sťažovateľku 2. apríla 2014 okresnému súdu obžalobu sp. zn. XIV Gv 46/13/1000 z 31. marca 2014 vedenú pod sp. zn. 4 T 32/2014, pretože 25. augusta 2006 vo Fakultnej nemocnici Nitra v čase od 12.10 h do 13.50 h a vo Fakultnej nemocnici Dunajská Streda v čase od 22.15 h do 22.45 h a 9. septembra 2006 v čase od 8.45 h do 12.45 h vo výsluchovej miestnosti OR PZ Nitra vo veci vedenej pod ČVS: ORP-810/OVK-NR-2006 po tom, ako bola riadne poučená o význame svedeckej výpovede a o následkoch nepravdivej svedeckej výpovede, do zápisnice o výsluchu svedka – poškodeného nepravdivo popísala priebeh udalostí z 25. augusta 2006, pretože vykonaným vyšetrovaním v prípravnom konaní bolo nepochybne zistené, že skutok sa nestal a trestné stíhanie bolo uznesením vyšetrovateľa z 11. septembra 2006 podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zastavené. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka podľa obžaloby ako svedok v trestnom konaní pred vyšetrovateľom uviedla nepravdu o okolnosti, ktorá má podstatný význam pre rozhodnutie, čím mala spáchať prečin krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 ods. 1 Trestného zákona.

Okresný súd sťažovateľke obžalobu sp. zn. XTV Gv 46/13/1000 z 31. marca 2014 doručil a následne 26. augusta 2015 jej zaslal aj písomnú výzvu podľa § 240 ods. 3 Trestného poriadku, aby mu ako obžalovaná oznámila návrhy na vykonanie dôkazov, a zároveň ju predvolal na nariadené hlavné pojednávanie v predmetnej veci 28. septembra 2015 o 8. 30 h, 29. septembra 2015 o 8. 30 h, 12. októbra 2015 o 8. 30 h, 13. októbra 2015 o 8. 30 h, 26. októbra 2015 o 8. 30 h a 27. októbra 2015 o 8. 30 h. Z postupu okresného súdu je podľa sťažovateľky zrejmé, že prijal obžalobu proti nej a v predmetnom konaní bude rozhodovať o jej vine.

Podľa sťažovateľky okresný súd vo veci vedenej pod sp. zn. 4 T 32/2014 postupuje v rozpore s čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 2 listiny a porušuje svojím opatrením, resp. iným zásahom podľa § 50 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde, pretože proti nej vedie trestné stíhanie inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovil zákon. Zákonný spôsob trestného stíhania sťažovateľky by okresný súd podľa nej zabezpečil, len keby trestné stíhanie proti nej podľa § 241 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zastavil alebo ak by v dôsledku zistenia závažných procesných chýb, najmä porušenia jej práva na obhajobu podľa § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku obžalobu odmietol a vrátil vec okresnému prokurátorovi.

Sťažovateľka vo vzťahu k namietanému porušeniu jej základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny (právo nebyť stíhaná inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon) uviedla, že je stíhaná z iných dôvodov a iným spôsobom, než ktorý ustanovuje zákon.

Z obsahu obžaloby a spisu v predmetnej veci podľa sťažovateľky vyplýva, že skutok uvedený v obžalobe nie je trestným činom, a preto je v tomto prípade daný dôvod na zastavenie trestného stíhania proti nej samosudcom podľa ustanovenia § 241 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Skutok, spáchania ktorého sa sťažovateľka mala dopustiť, nie je podľa nej trestným činom, pretože z obžaloby nie je možné zistiť, že v danom prípade boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1 Trestného zákona, keďže v nej nie je uvedené, o akej okolnosti,

ktorá má podstatný význam pre rozhodnutie, mala krivo vypovedať, ako ani pre aké rozhodnutie a v čom mala mať ňou uvedená prípadná nepravda podstatný význam. Absencia znakov skutkovej podstaty v obžalobe podľa sťažovateľky zároveň spôsobuje odňatie jej možnosti obhajovať sa pred súdom, keďže v týchto podstatných okolnostiach nie je zrejmé, čo sa jej kladie za vinu.

V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 4 Tdo 406/2013 z 21. mája 2013, z ktorého je podľa nej zrejmý jednoznačný právny názor tohto súdu, že k naplneniu všetkých znakov skutkovej podstaty prečinu krivej výpovede a nepravdivého znaleckého posudku je potrebné, aby páchatel krivo vypovedal o okolnosti, ktorá má podstatný význam pre rozhodnutie o vine a treste. Pri absencii zistenia, ako bolo výpoveďou obvineného deklinované „rozhodnutie“, ktoré výslovne vyžaduje ustanovenie § 346 ods. 2 Trestného zákonníka (v slovenskom právnom poriadku ide o ustanovenie § 346 ods. 1 Trestného zákona, ktoré má identické znenie), ako aj vyhodnotenia znaku „*uvedenia nepravdy*“, ako je už špecifikované, tak podľa názoru Najvyššieho súdu Českej republiky existujú závažné pochybnosti o tom, či obvinený svojím protiprávnym zavineným konaním naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu krivej výpovede a nepravdivého znaleckého posudku podľa § 346 ods. 2 písm. a) Trestného zákonníka.

Podľa sťažovateľky rozhodnutie, pre ktoré by mali mať nejaké jej konkrétne tvrdenia podstatný význam, orgány činné v trestnom konaní nevedia definovať, pretože neexistuje, čoho dôkazom sú podľa nej aj *«všeobecné a nadbytočné konštatovania prokurátora o vykonaní „procesných úkonov a rozsiahlej činnosti orgánov činných v trestnom konaní v snahe nájsť páchatelov trestného činu“, uvedené na str. 54, prvom odseku, podanej obžaloby»*. Sťažovateľka ďalej poukázala na skutočnosť, že nebola oznamovateľkou vo veci vedenej OR PZ Nitra pod ČVS: ORP-810/OVK-NR-06 PH, a taktiež zdôraznila, že stupeň spoločenskej nebezpečnosti skutku v jej prípade by musel byť vyšší než nepatrný (v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona), aby bol naplnený predpoklad skutkovej podstaty, resp. spáchaného skutku, a to uvedenie nepravdy o okolnosti podstatného významu

pre rozhodnutie, t. j. aby v dôsledku neho došlo napr. k rozhodnutiu o vznesení obvinenia proti konkrétnej osobe, zastaveniu trestného stíhania alebo podobne.

Podľa sťažovateľky skutok uvedený v obžalobe nie je trestným činom taktiež preto, že v podanej obžalobe chýba definovanie jej úmyslu, ktorým sa mala dopustiť prečinu podľa § 346 ods. 1 Trestného zákona.

Okresný súd mal podľa sťažovateľky preskúmať obžalobu podľa jej obsahu, a po zistení neoznačenia rozhodnutia, na ktoré malo mať údajné uvedenie nepravdy vplyv, a tiež neoznačenia nepravdy o okolnosti podstatného vplyvu na rozhodnutie, ako aj nedefinovanie úmyslu obžalovanej v podanej obžalobe, mal trestné stíhanie zastaviť a nevyzývať ju na oznámenie dôkazov a nariadovať hlavné pojednávanie.

Sťažovateľka ďalej namietala, že k porušeniu jej základných práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny došlo aj v dôsledku toho, že okresný súd svojím postupom nezistil závažné procesné chyby predmetného konania, najmä porušenie základného práva na obhajobu sťažovateľky, pre ktoré je daný dôvod na odmietnutie obžaloby súdom a vrátenie veci prokurátorovi podľa § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku [odmietnuť obžalobu a vrátiť predmetnú vec prokurátorovi, pokiaľ by okresný súd nezastavil trestné stíhanie proti nej podľa § 241 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

Podľa sťažovateľky mal okresný súd z obsahu obžaloby a zo spisu zistiť viaceré závažné procesné pochybenia.

V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na už uvedené nedostatky obžaloby spočívajúce v nedostatočnom definovaní naplnenia jednotlivých znakov skutkovej podstaty trestného činu, zo spáchania ktorého bola obžalovaná, resp. na skutočnosť, že podaná obžaloba podľa nej neobsahuje všetky zákonné náležitosti podľa § 235 Trestného poriadku, čím došlo podľa nej k porušeniu jej práva na obhajobu.

K procesnému pochybeniu okresného súdu došlo podľa sťažovateľky aj v dôsledku toho, že v predmetnom spise sa nachádza aj ňou uzatvorená dohoda s vládou vo veci sťažnosti č. 51493/07. Okresný súd ju podľa nej nerešpektoval, keďže obžalobu podanú proti nej neodmietol a vec nevrátil prokurátorovi, ale v predmetnom konaní vykonal ďalšie procesné úkony smerujúce k rozhodovaniu o jej vine. Okresný súd zvolil uvedený procesný postup napriek tomu, že podaná obžaloba proti sťažovateľke sa podľa nej opiera o závery a údajné dôkazy získané v rámci vyšetrovania prípadu, v ktorom vláda uzatvorila so sťažovateľkou dohodu, v ktorej v bode 1 pripustila existenciu určitých okolností vyvolávajúcich pochybnosti týkajúcich sa rešpektovania práv sťažovateľky zaručených v dohovore a v bode 2 sa vláda sťažovateľke ospravedlnila, resp. vyjadrila poľutovanie nad jej prípadom.

V rozpore s dosiahnutou dohodou podľa sťažovateľky pretrval zásah do jej základných práv garantovaných dohovorom a procesné úkony okresného súdu v predmetnej veci podľa nej potvrdzujú, že uvedená dohoda nie je rešpektovaná (najmä neprijala opatrenia individuálneho charakteru, ktorými by docielila zastavenie trestného konania proti sťažovateľke a navrátenie predmetnej veci čo najbližšieho do pôvodného stavu). V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na povinnosť štátu Slovenskej republiky riadiť sa právoplatným rozsudkom vo všetkých prípadoch, ktorých bola účastníkom, ako aj konkretizáciu obsahu tejto povinnosti [obdobne pozri rozhodnutie Rady ministrov, CM/ResDH(2015)12]. Sťažovateľka sa podľa nej oprávnene spoliehala, že tieto povinnosti si Slovenská republika splní prostredníctvom okresného súdu tak, že trestné stíhanie proti nej zastaví.

Podľa sťažovateľky okresný súd pochybil aj pri hodnotení naplnenia skutkovej podstaty trestného činu krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 ods. 1 Trestného zákona (konkrétne existencie úmyselného zavinenia, označenie nepravdy o okolnosti, ktorá má podstatný význam pre rozhodnutie, označenie konkrétneho rozhodnutia a rozhodujúceho orgánu). Samosudca okresného súdu mal podľa sťažovateľky už z obsahu podanej obžaloby zistiť, že v predmetnej veci nie sú naplnené jednotlivé znaky skutkovej podstaty trestného

činu podľa § 346 ods. 1 Trestného zákona a obžalobu ako nespĺňajúcu náležitosti podľa § 235 písm. c) Trestného poriadku, vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

Podľa sťažovateľky mal okresný súd už z obsahu obžaloby a spisu v tejto veci zistiť nielen skutočnosť, že skutok popísaný v obžalobe nie je trestným činom, ale taktiež to, že v predmetnom konaní došlo k závažným procesným chybám, ktoré znemožňujú, aby sa sťažovateľka mohla počas svojich výsluchov 25. augusta 2006 konaných o 12.10 h a 22.15 h alebo 9. septembra 2006 o 8.45 h dopustiť krivej výpovede. Sťažovateľka ďalej uviedla, že počas uvedených výsluchov sa trestného činu, z ktorého je obvinená, nemohla dopustiť, pretože prvý z nich (výsluch uskutočnený 25. augusta 2006 o 12.10 h) sa uskutočnil vo Fakultnej nemocnici v Nitre mimo trestného konania, keďže trestné stíhanie proti nej bolo podľa nej začaté až uplynutím 13.00 h vykonaním obhliadky miesta činu a počas neho ešte nemala postavenie svedka, preto nemohla ako svedok ani byť poučená. Vyšetrovateľ navyše nevzal do úvahy nielen uvedenú právnu prekážku výsluchu, ale ani ďalšiu závažnú skutočnosť, a síce, že v deň výsluchu dostala od lekárov silné sedatíva (v trestnom konaní o podaní sedatív vypovedal svedok [REDAKOVANÉ] a podávanie analgetík sťažovateľke v uvedený deň uviedol v prepúšťacej správe [REDAKOVANÉ], resp. neschopnosť zúčastniť sa výsluchu uviedol do lekárskej správy traumatológ [REDAKOVANÉ]), pre ktoré ani žiaden výsluch nebola schopná absolvovať, pričom stretnutie s „policajtami“ sa v tento deň uskutočnilo napriek tomu, že ho ošetrojúci lekári neodporúčali. Z uvedeného podľa sťažovateľky jednoznačne vyplýva, že aj keby na výsluchu 25. augusta 2006 o 12.10 h pred vyšetrovateľom uviedla akékoľvek nepravdivé skutočnosti, čo, samozrejme, popiera, nevypovedala v pozícii svedka, a preto akékoľvek trestné stíhanie jej osoby za uvedenie týchto skutočností na tomto výsluchu nie je možné, resp. je nezákonné.

K svojmu výsluchu konanému 25. augusta 2006 o 22.15 h, ktorý mal byť podľa spísanej zápisnice obsiahnutej vo vyšetrovacom spise „*pokračovaním zápisnice o výsluchu svedka*“, sťažovateľka uviedla, že sa konal bez jej riadneho poučenia ako svedka, v tento deň nechcel lekár umožniť jej výsluch pre jej zlý zdravotný stav, pričom zápisnicu z tohto výsluchu spisovala osoba, ktorá nevykonávala úkon, nebola zapisovateľom, tak ako to

predpokladá zákonné ustanovenie § 27 Trestného poriadku. Z obsahu zápisnice o tomto výsluchu z 25. augusta 2006 o 22.15 h je podľa sťažovateľky zistiteľné, že výsluch zapisoval [REDAKOVANÉ], ktorý nebol vyšetrovateľom ani vypočúvajúcou osobou a nebol ani zapisovateľ. Nepoužiteľnosť tejto zápisnice ako dôkazu v trestnom konaní podľa sťažovateľky zvyrazňuje fakt, že podľa výpovedí policajtov sa na jej výsluchu zúčastnili štyria príslušníci Policajného zboru (osoby boli prítomné stretnutia a kladli jej otázky politického charakteru), no uvedená zápisnica okrem [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] neobsahuje iné mená či funkcie, pričom [REDAKOVANÉ], ktorý mal zápisnicu spisovať, je v nej uvedený ako prítomný, nie ako zapisovateľ, čo je v rozpore s § 58 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a preto táto zápisnica nemôže byť použitá ako dôkaz v trestnom konaní proti nej. Výsluch sa podľa sťažovateľky uskutočnil napriek jej zlému zdravotnému stavu a jeho účelom malo byť iba vypracovanie identikitov páchatel'ov. Ako dôkaz svojich tvrdení sťažovateľka poukázala na spísanú zápisnicu, v ktorej je odkaz o vykonaní zákonného poučenia, avšak v realite obsahuje v písomnej podobe len údajný obsah jej výpovede a jedno jediné poučenie, a síce, že sťažovateľka má právo odoprieť výpoveď. Sťažovateľke nebolo umožnené prečítať si zápisnicu o výsluchu z 25. augusta 2006, hoci ona sama toho pravdepodobne ani nebola schopná, a tým došlo k porušeniu ustanovení § 138 a § 124 ods. 3 Trestného poriadku. Okrem vyšetrovateľa [REDAKOVANÉ] v predmetnej veci podľa sťažovateľky nezákonne postupoval aj [REDAKOVANÉ], ktorý pri prepise jej výpovede do tlačeneho prepisu uviedol vetu: „Čo sa týka, či som v čase pred incidentom telefonovala, alebo som sa s niekým stretla, tak skôr si myslím, že som sa s niekým stretla, nehovorila som s ním.“ Následkom tejto vety orgány činné v trestnom konaní a nimi informované osoby dosiaľ úspešne dezinformujú verejnosť o jej údajnom neexistujúcom telefonovaní bezprostredne pred útokom. Z uvedeného podľa sťažovateľky vyplýva, že aj keby na výsluchu 25. augusta 2006 o 22.15 h pred vyšetrovateľom uviedla akékoľvek nepravdivé skutočnosti, čo, samozrejme, popiera, vzhľadom na to, že vypovedala bez riadneho zákonného poučenia svedka, bez zákonom predpokladanej zákonnej možnosti oboznámiť sa s obsahom svojej výpovede pred jej podpisom, je akékoľvek trestné stíhanie jej osoby za uvedenie týchto skutočností nemožné, resp. v zjavnom rozpore so zákonom a ani zápisnica o jeho údajnom obsahu nemôže byť použitá ako dôkaz v trestnom konaní.

K svojmu výsluchu konanému 9. septembra 2006 o 8.45 h sťažovateľka uviedla, že trvá na tom, že vypovedala pravdu, avšak v tento deň sa podľa nej uskutočnil ďalší rozsiahly zásah do jej občianskych a ľudských práv, ktorý ju psychicky poznačil rovnako, ako útok proti jej osobe z 25. augusta 2006. Zápisnica o výsluchu svedka z uvedeného dňa podľa nej neobsahuje ňou na výsluchu uvádzané vyjadrenia. Z prepisu zvukového záznamu tejto výpovede nachádzajúceho sa v spise, ktorý zabezpečila obhajoba, je zrejmé, že sťažovateľka nikdy nevypovedala tak, ako to vyplýva z listiny označenej ako zápisnica svedka – poškodeného z 9. septembra 2006, t. j. že zápisnica neobsahuje ňou uvádzané tvrdenia, a keďže orgány činné v trestnom konaní odmietali uvedený prepis jej výpovede vykonať (bez formálneho vyjadrenia takého odmietnutia), ich postupom došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na obhajobu.

Povinnosť vyhotoviť prepis zvukového záznamu je ustanovená vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 618/2005 Z. z. o tvorbe spisu orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi v znení neskorších predpisov, a to bez ohľadu na to, či ide o dôkaz v prospech alebo neprospech obvineného. Takýto prepis nebol podľa sťažovateľky v predmetnej veci dosiaľ vyhotovený aj napriek návrhu prednesenému obhajobou 23. januára 2014 po preštudovaní vyšetrovacieho spisu.

Zápisnicu o výsluchu svedka z 9. septembra 2006 o 8.45 h tak podľa sťažovateľky nie je možné použiť v trestnom konaní ako listinný dôkaz, pretože neobsahuje obsah jej výpovede, ako aj preto, že nemá ani náležitosti zápisnice podľa § 58 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo svedeckých výpovedí je zrejmé, že počas výsluchu sa v miestnosti zdržiavalo postupne 4 – 6 osôb, ktorých prítomnosť mala byť podľa sťažovateľky v zápisnici zaznamenaná, avšak nebola. Uvedený výsluch sa uskutočnil v sobotu, t. j. v deň pracovného voľna, a sťažovateľka naň bola hneď po jej zobudení predvedená neznámymi príslušníkmi OR PZ Nitra pod zámienkou vykonania rekognície páchatel'ov. Sťažovateľka ďalej uviedla, že v Nitre musela v zlom zdravotnom stave po útoku na jej osobu z 25. augusta 2006 zotrvať bez možnosti zakúpiť si jedlo alebo pitie, bez možnosti voľného pohybu a bez možnosti komukoľvek zatelefonovať už od skorých ranných hodín až do približne 13.30 h. Podľa sťažovateľky počas jej výsluchu vyšetrovateľ umožňoval

vstupovať do výsluchu a kričať na ňu aj jej neznámym osobám, a taktiež jej boli predkladané vyhrážky, že pokiaľ nepovie, že si útok na svoju osobu vymyslela, pôjde do väzby. Vyšetrovateľ zároveň umožnil, aby sťažovateľka bola počas svojej prítomnosti v kancelárii výsluchu snímaná kamerou bez akéhokoľvek zákonného oprávnenia, a ona má podozrenie, že obraz a zvuk boli prenášané do ďalších miestností, kde ju mali pozorovať cudzie osoby. Sťažovateľka poukázala na to, že jej zdravotný stav je zjavný z obsahu zápisnice a v tejto súvislosti uviedla, že prvú prestávku vyšetrovateľ urobil až po štyroch hodinách jej výsluchu. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti sťažovateľka skonštatovala, že jej výsluch uskutočnený 9. septembra 2006 o 8.45 h bol nezákonný a poznačený absolútnym zásahom do jej ľudských a občianskych práv a slobôd, v dôsledku čoho sa jej zdravotný stav po ňom preukázateľne zhoršil.

Na základe uvedeného sťažovateľka uviedla, že aj keby na výsluchu 9. septembra 2006 o 8.45 h uviedla akékoľvek nepravdivé skutočnosti, bolo to po nezákonnom predvedení, bez riadneho zákonného poučenia ako svedka, po nezákonnom obmedzení jej osobnej slobody, takže akékoľvek trestné stíhanie proti jej osobe za uvedenie týchto skutočností nie je možné, keďže tento výsluch bol vykonaný podľa nej v zjavnom rozpore so zákonom a zápisnica o ňom nemôže byť použitá ako dôkaz v trestnom konaní.

Sťažovateľka napokon uviedla, že skutok uvedený v obžalobe nespĺňa zákonnú požiadavku na jeho nezameniteľnosti s iným skutkom podľa § 235 písm. c) Trestného poriadku, keďže nešpecifikuje konkrétnu okolnosť, v súvislosti s ktorou mala uviesť nepravdu.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 32/2014 došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zruší „nedatovanú“ výzvu okresného súdu podľa § 240 ods. 3 Trestného poriadku, ako aj predvolanie sťažovateľky na hlavné pojednávanie v predmetnej veci zo 14. júla 2015 a vráti túto vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 32/2014. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky malo dôjsť v dôsledku toho, že okresný súd obžalobu v predmetnej veci neposúdil ako nespĺňajúcu zákonné náležitosti, predovšetkým neobsahujúcu jednotlivé znaky skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého je sťažovateľka obžalovaná, a taktiež tým, že okresný súd ignoroval závažné procesné pochybenia, ku ktorým v tomto konaní došlo, a jeho postup smeruje k rozhodovaniu o vine sťažovateľky.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy, prípadne iné orgány verejnej moci. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy, ale aj iné orgány moci sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Z toho dôvodu je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov, prípadne iných orgánov verejnej moci (m. m. IV. ÚS 236/07).

V súvislosti s uplatňovaním princípu subsidiarity ústavný súd pri posudzovaní namietaného porušenia označených práv sťažovateľky v prebiehajúcim trestnom konaní vo svojej judikatúre vychádza z právneho názoru, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií ochrany základných práv a slobôd môžu zo strany orgánov uplatňujúcich svoje kompetencie v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05). Právomoc ústavného súdu zasahovať do rozhodovania v štádiu prípravného konania je daná len výnimočne, a to vtedy, ak rozhodnutím orgánu verejnej moci, jeho opatrením alebo iným zásahom došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré už nepodlieha prieskumu iným orgánom verejnej moci alebo ho nemožno napraviť v ďalšom konaní pred všeobecným súdom (napr. rozhodnutie o väzbe).

Ústavný súd stabilne zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Zákonné predpoklady na ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy v priebehu trestného konania vytvárajú príslušné ustanovenia Trestného poriadku.

Podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku môže obvinený od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku sa prieskumná právomoc odvolacieho súdu vzťahuje nielen na zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ale aj na správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo.

Podľa § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby.

Predmetná vec sťažovateľky sa v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nachádzala v štádiu po podaní obžaloby pred prvostupňovým súdom rozhodujúcim vo veci – pred okresným súdom. Z toho vyplýva, že podaním obžaloby sa začalo konanie pred súdom. Za takejto situácie okresný súd, ktorému bola podaná obžaloba, je povinný skúmať ústavnosť a zákonnosť konania predchádzajúceho podaniu obžaloby, a to tiež so zreteľom na dodržanie základných práv a slobôd v prípravnom konaní. Okresný súd má podľa Trestného poriadku aplikovateľného na tento prípad celý rad účinných procesných nástrojov, ako zabezpečiť nápravu prípadného porušenia základných práv a slobôd v prípravnom konaní, ak dospeje k záveru, že boli porušené. Sťažovateľka má navyše proti rozhodnutiu prvostupňového súdu – okresného súdu k dispozícii ďalší opravný prostriedok, ktorým je odvolanie.

Sťažovateľka teda uplatnením svojho práva na obhajobu v priebehu trestného konania vedeného proti nej má možnosť účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd pred všeobecnými súdmi (IV. ÚS 100/09).

Za daných okolností nie je daný ústavný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v trestnej veci sťažovateľky do právomoci všeobecných súdov. Sťažovateľka si môže uplatniť v rámci práva na obhajobu argumentáciu týkajúcu sa porušenia ňou označených práv priamo pred okresným súdom v rámci konania o merite veci (o vine) a následne zákonom dovoleným spôsobom aj prostredníctvom využitia opravných prostriedkov v trestnom konaní.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. apríla 2016